

УДК 378+37.035.6:78

Чен Хань

ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ORCID ID 0000-0002-6056-9413

DOI 10.24139/978-617-7487-53-0/2019-01-02/294-305

ПОНЯТТЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто дослідження, які присвячено розкриттю феномену «культура». Здійснено аналіз методологічних підходів щодо осмислення світу культури в площині таких наук, як філософія, культурологія, соціологія кроскультурної психології та педагогіка. Узагальнено погляди науковців щодо розкриття поняття «національна культура». Висвітлено взаємовплив національної культури на особистість та внеску творчої особистості на розвиток національної культури. Визначено національний аспект музично-педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Розглянуто поняття національної культури особистості через призму основних завдань музично-педагогічної освіти та сучасних тенденцій підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Ключові слова: *музично-педагогічна освіта, національна культура особистості, майбутній учитель, музичне мистецтво.*

Постановка проблеми. Сучасні геополітичні процеси у світі актуалізують проблему збереження національної культури народів. Кожна нація свої культурні надбання, життєві цінності намагається передати підростаючому поколінню через родинні традиції, суспільний уклад та освіту. В Україні за останні роки спостерігається активний процес реформування середньої освіти, що відображено в новому базовому законі «Про освіту», в новому державному стандарті початкової освіти «Нова українська школа». Варто відзначити, що серед основних напрямів державної політики у сфері освіти, вагоме місце надається вихованню патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, збереження історико-культурних надбань і традицій. Відповідно, виникає потреба у кваліфікованих педагогах, які знають особливості становлення національної культури, обізнані з творами народної творчості, вміють виявити зв'язок фольклорних творів із філософією, літературою, музикою, образотворчим мистецтвом, як нерозривний процес творення національної культури, концептуально осмислюють базові принципи та основні напрями формування національної культури школярів. Ознайомлення майбутніх педагогів, зокрема майбутніх учителів музичного мистецтва, зі здобутками національної культури відбувається на різних гуманітарних, історичних,

культурологічних і мистецтвознавчих курсах. Знання про розвиток та становлення національної культури, отримані на вищезазначених курсах, по-перше, розпорошені, тому не передають цілісної картини культурної спадщини, по-друге, не розкривають особливостей народного світосприйняття, яке є основою, своєрідним фундаментом для розвитку національної культури. В основному, педагогічна підготовка майбутнього вчителя спрямована на вирішення професійних завдань, на основі здобутих фахових компетентностей, у змісті яких прилучення до багатства національної культури здійснюється досить опосередковано.

Обґрунтування доцільності визначення сутності поняття «національна культура особистості» в контексті сучасних завдань підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва, пов'язано з багатофункціональністю впливів, які здійснює вчитель у процесі педагогічної діяльності. Майбутній учитель музичного мистецтва окрім перетворюючої функції, яка спрямована на всебічний розвиток дитини, становлення її як особистості, повинен уміти здійснювати й більш глобальну світоглядно спрямовуючу функцію, пов'язану з впливом на життєві ціннісні орієнтації, моральні якості та національну культуру учнів. Як відомо, тільки той учитель, який любить, знає і поважає національну культуру свого народу, здатний виховувати ці почуття в учнів. Саме тому, актуальності набуває проблема виявлення сутнісного змісту поняття «національна культура особистості» в контексті завдань музично-педагогічної освіти, як галузі, спрямованої на підготовку вчителя з високим рівнем національної культури.

Аналіз актуальних досліджень. З'ясування сутності такого комплексного поняття як «Національна культура особистості» пов'язано з розглядом досліджень, присвячених поняттям «культура», «культура особистості», «нація», «національна культура». Дослідження, що розкривають дані поняття лежать у площині багатьох галузей наукового пізнання: філософії, історії, культурології, етнографії, соціології, психології, педагогіки, мистецтвознавства тощо. У філософії розкриття феномену «культура» почалося ще з античних часів та відображено в роботах давньогрецьких, китайських, давньоіндійських філософів Аристотеля, Платона, Протагора, Полібія, Сима Цянь, Цицерона. З подальшим розвитком людства кожна епоха мала своїх представників, які присвятили свої дослідження розкриттю даного поняття, серед них Фома Аквінський, І. Кант, І. Гердер, Г. Гегель, М. І. Костомаров, М. С. Грушевський, М. С. Коган, П. О. Куліш, І. І. Огієнко. Серед сучасних досліджень проблеми становлення культури особистості, закономірності розвитку національної культури, людське буття в культурі розкриваються в працях Л. С. Бекірова, І. О. Карізької, Р. В. Кобець В. С. Пустотіна, О. В. Стовпець та ін.

У культурології існує велика кількість визначень поняття «культура», кожне з яких спирається на певний напрям її дослідження та змінюється залежно від змісту, що в нього вкладається. Серед основних

підходів щодо визначення цього феномену можна назвати антропологічний (Е. Б. Тайлор), філософсько-історичний (М. Я. Данилевський, О. Шпенглер), соціологічний (М. Вебер, Е. С. Маркарян, П. А. Сорокін, В. С. Стьопін), галузевий і гуманітарний (аксіологічний) напрям, що оцінює ступінь «цивілізованості» особи чи групи людей, або народів (В. С. Библер, Л. І. Сидоренко, В. М. Межуєв). Серед сучасних науковців варті уваги дослідження Д. О. Коновалова, в якому розглянуто основний механізм створення національного суб'єкта, та Ж. З. Денисюк, яка дослідила вплив масової культури на національно-культурну ідентичність особистості.

Серед яскравих представників, які здійснили дослідження в області крос-культурної психології та вивчали поведінку людини та соціальних груп у контексті їхніх культурних особливостей, варто виділити роботи Дж. В. Берри, А. Х. Пуртинга, М. Х. Сигалла, П. Р. Дасена, Девіда Мацумото; національні особливості культури різних народів, національні характери, національний образ світу народів висвітлювали В. А. Сухарев, М. В. Сухарев, Г. Д. Гачев, Л. М. Дяченко, І. К. Моїсеєв; етнопсихологічний аспект проблеми вивчення особистості в культурі, особистісного зростання студентської молоді виявлено в дослідженні М. Б. Боднар, І. В. Данилюк, Г. А. Ставицького.

Висвітлення проблеми виховання культурної особистості бачимо у творчій спадщині багатьох європейських, українських і російських учених-педагогів Л. С. Виготського, Я. А. Коменського, Н. І. Пирогова, Ж.-Ж. Руссо, В. О. Сухомлинського та ін. Про необхідність урахувати особливості народного виховання в процесі формування національної культури підростаючого покоління писали видатні українські педагоги Г. Н. Волков, К. Д. Ушинський, С. Ф. Русова, М. Г. Стельмахович, Серед сучасних учених – це А. М. Богуш, О. Вишневський, Н. В. Лисенко, О. О. Любар.

У музично-педагогічній освіті проблему розвитку національної культури, її відродження, специфіку формування досліджували В. М. Верховинець, М. К. Стеценко, Б. Л. Яворський, М. Д. Леонтович. Серед сучасних дослідників – це З. С. Батюк, С. О. Деніжна, О. А. Марченко, О. Є. Реброва, Сюй Цзяюй, О. В. Хоружа.

Мета статті – розкрити зміст поняття «національна культура особистості» крізь призму культурно-освітніх завдань сучасної музично-педагогічної освіти.

Мету конкретизовано в таких завданнях:

- з'ясувати наявні наукові підходи щодо змісту поняття «культура» в його філософському, культурологічному та педагогічному аспектах;
- висвітлити різноманітність поглядів учених на тлумачення поняття «національна культура», «національна культура особистості»;

– обґрунтувати сутнісний зміст поняття «національна культура особистості» в контексті культурно-просвітницького впливу музично-педагогічної освіти.

Методи дослідження: аналіз, синтез, узагальнення, категоріальне визначення, судження, порівняння.

Виклад основного матеріалу. Для виявлення змістового наповнення сутності поняття «національна культура особистості», насамперед, з'ясувати, які методологічні підходи застосовують під час дослідження процесів розвитку людства, зокрема феномену культури.

Розкриття сутнісного змісту поняття «культура» досить складне й багатогранне. Історія формування даного терміну налічує більше як тисячу років. Окрім того, спостерігається певна еволюція сучасного уявлення культури в її різноманітних проявах. Варто звернути увагу на те, що сам термін «культура» походить від латинського *cultura* і має досить багато значень: обробляти, вирощувати, опікуватися, доглядати, проживати, розводити, виховувати, тощо (Хоменко, 2002, с. 5).

У процесі з'ясування науковцями змістового наповнення даного поняття, склалася велика кількість його дефініцій. На теперішній час, для більш повного розуміння такого розмаїтого явища як культура, науковцями застосовуються різноманітні підходи: дескриптивний, функціональний, символічний, семіотичний, соціологічний, філософсько-культурологічний та ін.

Окрім вищеназваних підходів, існує принаймні ще три аспекти з'ясування змісту поняття «культура», а саме: «антропологічний», коли під культурою мають на увазі спосіб життя суспільства, народу чи групи народів (первісна культура, східна культура, європейська культура); «галузевий» – досліджує аспект суспільного життя (економіка, наука, культура тощо); «гуманітарний» – (аксіологічний), коли оцінюють ступінь «цивілізованості» особи чи групи людей, народів («культурна людина, «культурні народи», «масова культура» тощо) (Безклубенко, 2006, с. 5).

Історія філософської думки щодо осмислення світу культури надає також різні визначення даного явища залежно від вибраного підходу. Наведемо основні з них. Філософсько-антропологічний підхід розглядає культуру як вияв людської природи, коли риси культурного процесу визначаються особливостями притаманними людині як виду. Філософсько-історичний підхід доповнює перший і розглядає культуру як процес переходу від природи до історії, від «тваринності» до людського, до соціуму. Головна роль у такому перетворенні належить людській діяльності (Сидоренко). Соціологічний підхід пояснює функціонування культури в суспільстві, її соціальні функції та особливості реалізації соціальної пам'яті суспільства, трансляції соціального досвіду тощо. Поняття «культура» із соціологічної точки зору характеризує образ життя суспільства в цілому, його культуротворчі можливості.

У зв'язку з багатовекторністю досліджень, присвячених розкриттю сутності поняття «культура», спостерігається дві основні тенденції її розгляду: перша, полягає у вивченні цього поняття в межах окремих галузей знання – філософії, соціології, аксіології, культурології, мистецтвознавства, психології, тощо; друга – застосовує міждисциплінарний тип дослідження даного феномена.

Так, наприклад А. Б. Агаркова, у своєму дисертаційному дослідженні, обґрунтувала доцільність діяльнісно-аксіологічного розуміння поняття «культура», який базується на міждисциплінарному підході до вивчення проблем культурогенеза. Розглядаючи аксіологічну складову визначень, можна виявити, що основний акцент робиться на відображенні цінностей окремих народів як елементів певної культури. В той самий час, у цих культурних елементах проявляється соціалізація людини як виду. Таким чином, будь-яка цінність може бути втілена у формі як матеріальної культури, так і духовної. Отже, світ «артефактів» і світ «смыслів» створюються людиною в результаті діяльності та є цінністю для певної спільноти людей (Агаркова, 2004). Тому, некоректно, на думку авторки, досліджувати явище культури з умовною лінією розмежування на матеріальну та духовну, оскільки культура – це не статичне явище, вона постійно розвивається, змінюється, перебуває в постійному русі. Діяльність людини формує риси соціуму, тобто певну культуру, в різноманітних її проявах, які, у свою чергу, перетворюючись, знову впливають на якість і форми подальшої діяльності. Підтвердженням цього є слова П. С. Гуревича «...культура виражає глибину й незмірність людського буття. У тій мірі, в якій невичерпною і багатоманітною є людина, багатогранна й багатоаспектна є і культура...» (Гуревич, 2003, с. 28).

З огляду на мету нашого дослідження, ми вважали доцільним висвітлити педагогічний аспект сутності поняття «культура» з характерними даній науці науковими підходами. Так, С. Гончаренко в «Українському педагогічному словнику» дає визначення поняття культури (від лат. *Cultura* – виховання, освіта, розвиток) – сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають історично досягнутий рівень розвитку суспільства й людини і втілюються в результатах продуктивної діяльності. У вузькому розумінні «культура» – це сфера духовного життя суспільства, що охоплює насамперед систему виховання, освіти, духовної творчості (особливо мистецької), а також установи й організації, що забезпечують їхнє функціонування (школи, університети, клуби, музеї, театри, творчі спілки, товариства тощо). Водночас, під культурою розуміють рівень освіченості, вихованості людей, а також рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності (Гончаренко, 1997, с. 182). Як бачимо, в педагогічній науці поняття «культура» невід'ємне від процесів інтелектуального, творчого й духовного розвитку суспільства в цілому та особистості зокрема; від виховання та освіти; від засвоєння здобутків людства особистістю та перетворення їх на новий, якісно вищий рівень як

матеріальної, так і духовної культури. Все це відбувається в діалектичній залежності, в тісному взаємозв'язку всіх проявів культури та спрямовує розвиток майбутнього суспільства.

У стародавньому Китаї поняття «культура» мало «культурно-виховний» сенс, антонім цього поняття – «виховання (завоювання) насильством». У новому китайському словнику пояснюється значення ієрогліфів, які використовуються для позначення цих понять і стверджується, що поняття «культура» є похідним від «культурне управління освітою» (Ждао Хоньєнь, Ли Баоши, 2009).

Здійснюючи огляд наукової та навчальної літератури, присвяченої розкриттю поняття «національна культура», варто зауважити, що дослідники звертають увагу на певний взаємозв'язок національної та релігійної культур. Оскільки дані культури мають суспільну цінність і домінують у суспільстві, то це сприяє формуванню певних народно-релігійних традицій, у змісті яких спостерігається своєрідний сплав народного й релігійного світосприйняття, мислення, моралі тощо. Це відображається на всіх етапах розвитку нації. Саме тому І. І. Тюрменко зазначає, що національно-релігійні традиції будь-якого народу є важливим елементом національної культури, оскільки охоплюють символічні й чуттєво-наочні форми, а їх регуляторна функція впливає на формування ціннісної орієнтації, вироблення художнього смаку, норм і правил поведінки (Культурологія: теорія та історія культури, 2010, с. 75). Окрім того, автор звертає увагу на те, що передумовою національного об'єднання людей було створення держави, розвиток писемності та поява такого соціокультурного співтовариства, як інтелігенція.

Часто, коли йдеться про національну культуру, вона асоціюється з таким поняттям, як етнічна культура. У цьому контексті варто зазначити, що нація, на відміну від етносу, це об'єднання людей, в основі якого кровноспоріднений зв'язок відіграє опосередковане значення, в основі окрім економічних і політичних факторів, закладений національний характер, національний менталітет, світогляд і національна психологія, національні ідеали й мораль. Розглядаючи сутність національної культури, потрібно звернути увагу на визначення поняття «нація», яке лежить у його основі. У філософському енциклопедичному словнику надається характеристика поняття «нація» – як спільнота людей, об'єднаних низкою чинників, серед яких найважливішими є етнокультурні та політико-правові. За визначенням Сміта, нація – це колектив людей, «що має власну назву, свою історичну територію, спільні міфи та історичну пам'ять, спільну масову громадянську культуру, спільну економіку та єдині юридичні права та обов'язки для всіх членів» (Філософський енциклопедичний словник, 2002, с. 414).

Варто зауважити, що існують як об'єктивні, так і суб'єктивні ознаки національного. Перші піддаються спостереженню та вимірюванню, це особливості поведінки, мови, політичний уклад, правові відносини, тощо, а

другі – стосуються національної самоідентифікації особистості, яка усвідомлює свою приналежність до певної нації.

Як зазначає Н. В. Лисенко у своєму навчально-методичному посібнику з етнопедagogіки, нація – це історично складена спільнота людей, якій притаманні всі ознаки народу. Нація – це розвинутий у економічному й культурному сенсі народ, який вирізняється з-поміж інших мовою, країною проживання, організацією державно-політичного життя, національною свідомістю й особливостями менталітету (Лисенко, 2011, с. 687).

Здійснивши огляд різних трактувань поняття «нація», можна зауважити, що кожне з них відображає як зовнішні атрибути цього феномену, так і внутрішні (особистісні), які характеризують представників тієї чи іншої нації. Отже, якщо розглядати характеристику поняття «національна культура», то необхідно також урахувати цих два аспекти. Більшість дослідників дотримувалися висновків, що національна культура є основою життя соціальної спільноти, оскільки поєднання всіх її складових і є тією єдиною системою координат, яка регулює національну свідомість, національну самоідентифікацію кожного члена спільноти.

У науковій літературі Китаю національна культура розглядається не тільки як історична спадщина, що передається з покоління в покоління однієї нації, а як дуже дороге духовне багатство, яке має активну життєздатність (Цзя Хуеймін, 2015). Хун Цзоу зазначає, що Національна культура є тим найважливішим генетичним ядром нації, яке визначає її життєздатність у сучасному швидко змінюваному світі, створює духовну спільність народу і дає людям впевненість у своєму майбутньому (Хун Цзоу, 2009).

Для визначення сутнісного змісту поняття «національна культура особистості» потрібно виявити взаємозв'язок національної культури з культурою особистості. Відповісти на питання: Чи може бути людина культурною поза національного впливу на культурне становлення її як особистості?

Як відомо, особистість формується та виявляє себе в конкретних соціокультурних умовах і саме через вивчення цих умов, з урахуванням історичної специфіки відповідного культурного середовища, його норм, цінностей, ідей, зразків поведінки тощо, може підлягати вивченню, як у аспекті її внутрішнього світу, так і в аспекті свого поведінкового вираження (Швецова). Як зазначає В. В. Мельник, людина є продуктом культури свого суспільства, вона формується в середовищі своєї культури, і доки культура несформована, людина не може ідентифікувати себе з певною культурою (субкультурою) чи групою, щоб функціонувати як повноцінний суб'єкт культурного процесу (Мельник, 2009).

Культура особистості – це багатогранне поняття, пов'язане духовно-творчою діяльністю окремої людини, основаної на розумінні духовної цінності життя, самопізнанні, саморозвитку на прагненні діяти на засадах моральності, мудрості й освіченості. Культура, як писав Г. Сковорода, це друге, духовне, народження людини. Якщо ж говорити про національну культуру особистості, то це «друге народження» відбувається в ореолі

цінностей і культурних надбань народу, це пробудження національної самосвідомості представників народу, здатність до взаємодії та взаємодопомоги між собою і, як результат, народження з аморфної етнографічної спільноти морально зрілої національно-культурної спільноти. Разом із філософією, освітою, наукою, суспільство об'єднане національною ідеєю творить спільну мету: підвищення духовно-інтелектуальної якості цілого суспільства. У японській культурі існує дуже влучне прислів'я, яке характеризує феномен появи національних держав: «Душа народу створює державу» (Шокало).

Отже, національна культура особистості визначається як система цінностей і культурних норм, їх творення, відбору та ретрансляції, що лежить в основі єдиної національно-культурної ідентичності та служить об'єднавчим чинником суспільства в умовах поліетнічних, полікультурних держав сучасності (Швецова).

Один із головних напрямів творення національної культури є мистецтво. Саме творчий потенціал музикантів, режисерів, художників, архітекторів збагачує та формує національну культуру. Від того, в якому культурному середовищі формується людина, якими творами мистецтва захоплюється, можна судити про її культурний рівень. У процесі навчання дітей у загальноосвітніх школах закладається їх світогляд, моральні якості, громадянська позиція та національна культура. Серед переліку ключових компетентностей, зазначених у концепції «Нової української школи», важливе місце надається обізнаності та самовираженню учнів у сфері культури. Дана компетентність передбачає формування такої якості учнів як глибоке розуміння власної національної ідентичності, що стане підґрунтям поваги й відкритого ставлення до розмаїття інших культур. Зазначимо, що провідниками культури в закладах загальної середньої освіти є учителі гуманітарних і художньо-естетичних предметів, зокрема вчителі музичного мистецтва.

Підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва для роботи в загальноосвітній школі має багато напрямів, оскільки це спеціаліст широкого профілю, який має вміти виконувати музичні твори, акомпанувати, бути режисером для організації концертів і музичних вистав, створювати хорові колективи та ансамблі, бути обізнаним музикознавцем і педагогом-просвітником тощо. Нами наведені лише самі основні професійні функції, якими має володіти майбутній учитель музичного мистецтва. Тож, яке місце серед такої різноманітності напрямів музично-педагогічної підготовки вчителя займає процес його особистісного становлення як суб'єкта національної культури?

Розглянемо основні завдання музично-педагогічної освіти через призму національно-зорієнтованої культурно-просвітницької діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва. Як відомо, провідними напрямами музично-педагогічної освіти є: музично-теоретична, музично-історична, музично-виконавська та методична підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва. Кожен із названих напрямів має свою мету

й завдання, реалізація яких відображається у формуванні фахових компетентностей студентів.

Музично-теоретична підготовка спрямована на активізацію критичного мислення в процесі осмислення студентами нових тенденцій викладання музичного мистецтва, здійснення аналізу соціокультурних викликів та актуальних проблем, що постають перед мистецькою освітою; на знання сучасних методологічних засад теорії та історії музичного мистецтва; оперування художньо-педагогічним і мистецтвознавчим тезаурусом. Проаналізуємо, яке національно-культурне змістове наповнення може бути в процесі опанування студентами даного матеріалу. Це ознайомлення з педагогічними ідеями видатних українських музикантів-педагогів, виявлення особливостей вітчизняної музичної педагогіки порівняно із зарубіжним досвідом викладання музичного мистецтва в школах, обізнаність з історією становлення й розвитку вітчизняної музично-педагогічної освіти, ознайомлення з передовим музично-педагогічним досвідом вітчизняних педагогів-новаторів.

Національний аспект музично-історичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва проявляється в освоєнні студентами української музичної культури, з її провідними напрямками, стилями, творчістю українських композиторів, усвідомленні взаємозв'язків української та світової музичної культури, історії розвитку українського музичного фольклору, космогонічних поглядів і світоглядного підґрунтя творів. Стосовно музикознавчої підготовки, то це розуміння образного підтексту в мові та звукоінтонаціях фольклорних творів, уміння розшифровувати художньо-символічний зміст творів різних жанрів народно-пісенної творчості, знання про походження календарно-обрядових пісень, особливостей їх виконання тощо.

У процесі виконання студентами завдань із музично-виконавської підготовки велике значення для формування національної культури має вдало підібраний музичний матеріал. Адже усвідомлення інтонаційно-стильових елементів національних музичних творів, художньо-образних особливостей їх виконання, знаходження українських народних мелодій у творах композиторів, ознайомлення з обробками народних пісень у процесі навчання в хоровому й вокальному класах, сприятимуть професійному та культурному становленню студентів.

Особливу увагу під час залучення студентів до національної культури потрібно приділити завданням, які виконуються в процесі методичної підготовки. Готуючись до педагогічної практики, опрацьовуючи мету, завдання та підсумкові результати уроків, студенти розробляючи навчальний матеріал «пропускають» його через своє сприйняття, культурні установки та світогляд, і тільки тоді знайомлять із ним учнів, такими засобом, який для них є прийнятним. Вибір студентом того чи іншого засобу залежить від його ставлення до народної творчості, до традицій та обрядів, до національного мистецтва в цілому.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

Виявлено, що змістове наповнення поняття «національна культура особистості», доцільно розглядати через діяльнісно-аксіологічне розуміння феномену культури спираючись на соціологічний і міждисциплінарний підходи, як такі, що більш повно висвітлюють його сутність.

У контексті сучасних завдань музично-педагогічної освіти здійснено аналіз сутнісного змісту поняття «національна культура особистості», який дозволив визначити характерні ознаки прояву національної культури майбутнього вчителя музичного мистецтва, а саме: сформованість системи національних ціннісних орієнтацій; національної самосвідомості; усвідомлення своєї національно-культурної ідентичності; вияв прагнення до збереження та ретрансляції кращих здобутків національної культури, музичної зокрема; застосування творчого підходу в процесі ознайомлення з фольклорним матеріалом; естетико-ціннісна спрямованість у вивченні національних творів інших культур.

Перспектива подальших наукових розвідок полягає у виявленні та обґрунтуванні структурних компонентів процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до формування національної культури школярів.

ЛІТЕРАТУРА

- Агаркова, А. Б. (2004). *Филогенез культуры: теоретические основания и реконструкция процесса* (автореф. дисс. ... кандидата культурологи: 24.00.01 «Теория и история культуры»). Нижневартовск.
- Безклубенко, С. Д. (2006). *Українська культура: погляд крізь віки. Історико-теоретичні нариси*. Ужгород: Карпати.
- Гончаренко, С. У. (1997). *Український педагогічний словник*. Київ: Либідь.
- Гуревич, П. С. (2003). *Культурология*. М.: Проект.
- Енциклопедія освіти* (2008). В. Г. Кремень (гол. ред.). Київ: Юрінком Інтер.
- Ждао, Хоньэнь, Ли, Баоши (2009). *Общая теория китайской традиционной культуры*. Народное изд-во.
- Культурология: теорія та історія культури* (2010). І. І. Тюрменко (ред.). Київ: Центр учбової літератури.
- Лисенко, Н. В. (2011). *Етнопедагогіка дитинства*. К.: Видавничий дім «Слово».
- Мельник, В. В. (2016). Антропологічні засади культури як основи багатовимірності людини в умовах реконфігурації глобального соціального простору. *Гуманітарний вісник: ЗДІА*, 65, 186-201.
- Сидоренко, Л. І. *Філософське осмислення культури і цивілізаційних процесів (навчальні матеріали для студентів та аспірантів)*. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/sid-phil-human.htm>
- Філософський енциклопедичний словник* (2002). Київ: Абрис.
- Хоменко, В. Я. (2002). *Українська і світова культура*. К.: Україна.

- Хун, Цзоу (2009). Вплив традиційної культури Китаю на сучасне суспільство. *Гуманітарний вектор. Серія: Педагогіка, психологія*, 4, 92-96.
- Цзя, Хуеймін (2015). Загальне поняття китайської традиційної культури в китайському соціогуманітарному пізнанні. *Історичні, філософські, політичні та юридичні науки, культурологія та мистецтвознавство. Питання теорії і практики*, 10 (60), Ч. I, 198-203.
- Швецова, А. В. Проблема особистості в культурі: світоглядно-антропологічний аспект. *Вопросы духовной культуры – философские науки*, 190-193.
- Шокало, О. А. Культура особистості й культура нації. URL: <http://4hvyliа.com/ukrainа/kultura-osobystosti-j-kultura-natsii.html> 13

РЕЗЮМЕ

Чен Хань. Понятие национальной культуры личности в контексте современного музыкально-педагогического образования.

В статье рассматриваются исследования, посвященные феномену культуры. Проведен анализ методологических подходов к пониманию мира культуры в плоскости таких наук, как философия, культурология, социология, межкультурная психология и педагогика. Обобщены взгляды ученых на понятие «национальная культура». Выделено влияние национальной культуры на личность и вклад творческой личности в развитие национальной культуры. Определен национальный аспект музыкально-педагогической подготовки будущих учителей музыкального искусства. Рассматривается представление о национальной культуре личности сквозь призму основных задач музыкально-педагогического образования и современных тенденций подготовки будущих учителей музыкального искусства.

Выяснено, что значение понятия «личностная национальная культура» следует рассматривать через аксиологическое понимание феномена культуры, основанное на социологическом и междисциплинарном подходах. Описаны характерные черты национальной культуры будущего учителя музыкального искусства, а именно: формирование системы национальных ценностных ориентаций; национальное самосознание; осознание своей национальной и культурной самобытности; стремление сохранить и передать лучшие достижения национальной культуры, особенно музыки; применение творческого подхода в процессе знакомства с фольклорным материалом; эстетическая и ценностная ориентация в изучении национальных произведений других культур.

Перспективой дальнейших исследований является выявление и обоснование структурных компонентов процесса подготовки будущих учителей музыкального искусства к формированию национальной культуры учащегося.

Ключевые слова: музыкально-педагогическое образование, национальная культура личности, будущий учитель, музыкальное искусство.

SUMMARY

Cheng Han. The notion of the personality national culture in the context of modern music-pedagogical education.

The article considers the studies that are devoted to the phenomenon of culture. The analysis of methodological approaches to understanding the world of culture in the plane of such sciences as philosophy, culturology, sociology, cross-cultural psychology and pedagogy, is conducted. Scientists' views on the concept of "national culture" are generalized. The influence of national culture on personality and the contribution of creative personality to development of the national culture are highlighted. The national aspect of music-pedagogical training of future musical art teachers has been determined. The notion of the personality national culture is considered through the prism of the main tasks of music-pedagogical education and modern trends of future musical art teachers training.

It has been found out that the meaning of the concept of "personality national culture" should be considered through an activity-axiological understanding of the phenomenon of culture based on sociological and interdisciplinary approaches. The characteristic features of the national culture of the future musical art teacher are described, namely: formation of the system of national value orientations; national consciousness; awareness of one's national and cultural identity; desire to preserve and transfer the best achievements of national culture, especially music; application of creative approach in the process of acquaintance with folklore material; aesthetic and value orientation in the study of national works of other cultures.

The prospect of further research is to identify and substantiate the structural components of the process of preparing future musical art teachers to form a student's national culture.

Key words: music-pedagogical education, national personality culture, future teacher, musical art.